

жество), основана от БКП(т.с.) през 1919 г. като работническо кооперативно дружество. Организира вноса и износа на стоки за потребление, строителство на партийни и профсъюзни домове и пр. Издателският отдел на „Освобождение“ извършва печатането и издаването на всички вестници и списания на БКП, на професионалните и др. организации, както и на комунистическата литература. Членовете ѝ достигат 70 000 души, а дяловият капитал – 7 млн. лв. През 1921 г. събира и транспортира храните за подпомагане на пострадалото от суша население в Поволжието в Съветска Русия. Забранена въз основа на ЗЗД през 1924 г. и разтурена, имотите ѝ са конфискувани.

³ Народен дом в София – партийен и общосиндикален дом в периода 1913–1923 г. По инициатива на БРСДП (т.с.) през 1912 г. се учредява специален фонд „Народен дом“, със средства на който се купува място и сграда на площад „Лъвов мост“. В 1913 г. в Народния дом се настаняват централните органи на партията и на Синдикалния съюз. През май 1921 г. е опожарен. Кооперация „Освобождение“ построява нова сграда. След арестите на 12 септември 1923 г. Народният дом е завзет от полицията и до 9 септември 1944 г. в него се помещава Дирекция на полицията.

⁴ Имат се предвид извършената от Ал.Стамболийски през февруари – март 1923 г. промяна в правителството чрез отстраняването на министрите К.Томов, М.Турлаков и Хр. Манолов и попълването му с доверени хора. (Н. Атанасов, Хр. Стоянов, С. Дупаринов, К. Павлов), както и проведените на 22 април 1923 г. предсрочни парламентарни избори по нов изборителен закон, който осигури на БЗНС спечелването на изборите. Характерна черта на тези избори беше конфронтацията между БКП и БЗНС. Ръководителите на БЗНС правят всичко възможно БКП въобще да няма депутати в новото Народно събрание.

⁵ Подписът на Б. Стоманяков в документа е изрязан.

⁶ На първата страница на документа има ръкописна бележка: „За др. Пятницки Трябва да обсъдим това двамата. 15.V.23. Г. Зиновиев (подпис)“.

№ 12

Писмо от Й. Пятницки до Б. Стоманяков за помощта, която Бюджетната комисия на ИККИ може да окаже на БКП във връзка с Народния дом

№ 6971/с

Москва, 24 май 1923 г.

Строго поверително

Лично

За др. Стоманяков

Ваше писмо на имя Зиновьева от 11.5.23 насчет заложения Народного дома получено Зиновьевым. Он мне его переслал. Бюджетная комиссия вопрос этот рассмотрела и постановила принять на себя гарантии в размере остатка от суммы, ассигнованной КПБ на специальные нужды и находящейся у ЦК КПБ. По словам т. Коларова, из ассигновки этой в размере 100 000 руб. золотом израсходовано около 60 000, так что КПБ располагает теперь остатком в 40 000 зол. руб., являющихся неприкосновенным фондом. Наша гарантия распространяется именно на этот остаток, т.е. около 40 000 руб. золотом. Что до заложения, то Зиновьев просит это устроить¹.

РГАСПИ, ф. 495, оп. 19, д. 476, л. 10. Копие. Машинопис.

¹ Върху документа има бележка: „Писмо на Пятницки“.